

Förhindra felaktiga utbetalningar

Under 2023 uttalade den dåvarande Rikspolischefen Anders Thornberg att man beräknar att den kriminella ekonomin uppgår till mellan 100 och 150 miljarder kronor.

Välfärdsbrottsligheten bedömdes stå för cirka 20 miljarder och skulle därmed vara en större inkomstkälla i den kriminella ekonomin än narkotika.

År 2022 presenterade Brottsförebyggande rådet (Brå) en studie av välfärdsbrott mot kommuner och regioner som involverar företag eller föreningar. Brå har tidigare undersökt bidragsbrott och andra välfärdsbrott i flera rapporter. Det handlar om allt ifrån rent brottsliga upplägg till mer omfattande former av överutnyttjande. Kommunerna hade identifierat oegentligheter inom flera områden, i hemtjänst, föreningsbidrag, personlig assistans, vårdgivare etc.

En av slutsatserna i Brås studie var att kommuner med ett mer systematiskt uppföljningsarbete kan öka sin förmåga att upptäcka felaktigheter genom att identifiera avvikelser. Något som inom det offentliga ofta försvårar uppföljningsarbetet är att information, utredningskapacitet och ansvar ofta är fördelat över organisationsgränser inom kommunerna och regionerna, på exempelvis handläggning, ekonomi och juridik. I en del kommuner och regioner har man därför börjat samla olika kompetenser i särskilda enheter eller samarbetsforum, för att möjliggöra och effektivisera uppföljningar.

Från statligt håll har man också insett vikten i att motverka felaktiga utbetalningar. Den 1 januari 2024 startade den nybildade Utbetalningsmyndigheten sin verksamhet. I myndigheten samlas utbetalningarna av ett antal förmåner och stöd, till exempel sjukpenning, bostadsbidrag och pensioner. Den andra uppgiften myndigheten får är att förebygga, förhindra och upptäcka felaktiga utbetalningar från välfärdssystemen, alltså att hitta personer som olagligt utnyttjar våra system. Genom att ta del av och analysera uppgifter från bland annat myndigheter och arbetslöshetskassor kommer Utbetalningsmyndigheten kunna upptäcka felaktiga utbetalningar som är svåra att upptäcka i dag.

I ett nästa steg kommer man även titta på kommuners möjligheter att ansluta sig till Utbetalningsmyndighetens verksamhet.

Det finns ingen anledning att tro att välfärdsbrottslighet inte skulle förekomma i samma omfattning i Borås som i resten av riket. Borås Stad behöver vidta fler åtgärder för att förhindra felaktiga utbetalningar och säkerställa att våra gemensamma resurser inte hamnar i händerna på organiserad brottslighet.

För att kunna identifiera felaktiga utbetalningar i kommunen behövs ett mer samlat grepp om stadens utbetalningar och en större systematik i uppföljningen av utbetalningarna. Det skulle kunna innefatta krav på förvaltningarna att lämna en regelbunden redogörelse om hur man arbetar med att förhindra felaktiga utbetalningar. Ett annat sätt skulle vara att samla ansvaret för de utbetalningar som inte omfattas av sekretess hos en förvaltning. Ett mer samlat grepp möjliggör att vi som kommun kan samla resurser och kompetens som ska granska utbetalningarna och motverka oegentligheter.

Mot bakgrund av ovan föreslår jag Kommunfullmäktige besluta

Att en utredning ska genomföras i syfte att ge en lägesbild samt presentera förslag på hur Borås Stad kan stärka sin förmåga att upptäcka oegentligheter och förebygga felaktiga utbetalningar i enlighet med motionens intentioner.

Niklas Arvidsson (KD)

